

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 3 ft. Félévre 1 ft. 50 kr. — A gazd. kö-
nyvt. tagjainak: egész évre 2 ft., félévre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.
Előzetési pénzek és reklámok a kiadóhivatalhoz
intézendők.

Szerkeszti és kiadja:
A muraszombati gazd. főkegyelet.
A szerkesztésért felelős:
HORVÁTH GYÖRGY.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésig küldemények
a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábnál petitor egyezri hirdetésnél 10 kr.
többiszeri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petitorra 25 kr.

Jegyzőkönyv

felvételre a Vastankkerületi tanítótestület muraszombati
járásokról által 1893. október hó 1-én Csemadlakon tartott
XXXVIII. rendes gyűléséről.

Jelen voltak: 27 rendes tag; továbbá Szá-
píry G. sz. gróf, főudvarmester ur ő nagyméltóság-
án és Bathonyi Zsigmond gróf ur ő méltóságán
kívül Török Ernőné, Takács R. Istváné, Hunyadi
Nádorné, özv. Thomkáné szül. Fliszár Vilma és
Háry Irma urhölgyek, — mégis Árvai Henrik,
Hágy János, Csaplovits Ferencz, Csárisz József,
Corna Jenő, Gáspár Ferencz, Hima Sándor, Hor-
váth József, Horváth György, Horváth Lajos, dr.
Leányóczy Ferencz, Koltay Pál, Kollárs István,
Kousz Alajos, Klöner Trofil, Markus Kálmán,
Metzker Mátyas, Olajos Sándor, Pollak Pongrácz,
Szászai Mihály, Saruga Prigyes, Saary József,
Báry Ferencz, Szeredy Lajos, Számiz Lajos, Tör-
ök Ernő, Vogler József és Zelkó Balázs urak
mint vendégek.

I. A helybeli templomban királyunk ő
felsége nevenapja alkalmából fötiszteendő dr.
Leányóczy Ferencz sperser-plébános ur által
tartott magyar isztentisztelet meghallgatása
után a tarterembe felvonult nagyrabecsült
vendégeket és megjelent köri tagokat elnök
szírielyen üdvözölve, — a gyűlést meg-
nyitottnak nyilvánítja s az alkalommal fel-
vendő jegyzőkönyv hiteltelítésére Olasz Terka
és Fliszár János (bodóhegyi) — a mult kör-
gyűlésről felvetve pedig Bakó János és Háry
Lipót tagtársakat kéri fel.

II. Olvastattak a mult tavaszi körgyűlés-
ről felvett jegyzőkönyv s minden észrevétel
nélkül hiteltelítették.

III. Enök a kör legutóbbi fél éves életének
mozzanatai gyanánt jelenti, hogy: 1) a m. kör-
gyűlés jegyzőkönyvét Sinkovics Dénesnek „A
történelem tanítását“ cz. munkájával s a kör
állapotáról szóló saját jelentésével a központba
beterjesztette. 2) Hunyady Nándornak a Gón-
cz-féle magyar ABC-és könyv névelési hibái-
nak kijavítására vonatkozólag tett s a mult
körgyűlés által elfogadott indítvány értelmében
a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez
felterjesztést intézett. 3) Megkeresésére a já-
rásbeli két keresztény vallásfelekezett espe-
ressége kijelölte a magyarul tanítandó egyházi
énekeket. 4) A magyarosító-és közmívelődési
szakosztály megalakítását előkészítő bizottság
több ízben értekezletet tartott, megállapította
a mai tárgyszerűsítést, a szakosztályba való
bepelés ügyében a járás értelmiségéhez fel-
hívást bocsátott ki; egyzóval e tárgyban
erőteljes mozgalom indított. 5) Kondor Fe-
rencz a volt köri méhes vételárának II. rész-
letét, Ascher B. és fia kereskedő cég pedig
30 frtos évi adományát köri pénztárba befizet-
te. 6) Dr. Czipotk Zoltán járásorvos ur a
kör céljaira 10 frtot volt szives adományozni.
7) Simko Mari halmosi tanítónő a vidékről
eltávozván, körünkbe kilépett. 8) A mai kör-
gyűlés illetékes helyeken kellő időben beje-
lenteket. 9) A körnek jelenleg 5 tiszteletbeli,
7 pártoló-és 28 rendes tagja van és hogy
végül 10) a mai körgyűlésből számvizsgáló
bizottság is lesz kiküldendő.

Ezen elnöki jelentés tudomásul vétetvén,
dr. Czipotk Zoltán urnak szives adományáért
köszönet, a magyarosító bizottságnak ügy-
buzgó eljárásáért pedig elismerés szavaztatik.

— Számvizsgáló bizottság tagjaival Takács
R. István elnöke alatt Bakó János és Fliszár
János (bodóhegyi) küldetnek ki.

IV. Takács R. István alelnök bemutatván
a vend-vidék két keresztény vallásfelekezetté-
nek esperességei által kijelölt magyar egy-
házi énekek jegyzékét —

a) értekezik az egyházi énekekről követ-
kezőleg:

„Milyen tisztelt Körgyűlés!

Feladatomban: értekezni az egyházi énekekről.
Sokat, de nagyon sokat lehetne erről mondani;
azonban nem akarom a t. hallgató-közönség tü-
relmét nagyon igénybe venni, miért rövid érteke-
zésem conclumatióját bocsátom előre — monlja
ki ugyanis a kör, hogy minden tagja, — átérzeve
az egyházi ének fontosságát, — a jelen tanévtől
kezdve az egyes vallások esperességei által kijel-
ölt magyar egyházi énekeket iskolájában betanít-
ja s így segítéket nyújt a kántoroknak abban,
hogy a magyar egyházi énekeket templomainkban
a tanuló-ípuság énekelhesse.

Ki nem érezte már közlünk az ének hatal-
mat! A templomban, énekek összeolvadva mond
halát az ég urának az ájtatos közönség. Szívbeli
és szívhez szól az ének s ki a szívhez megtal-
lalta a kulcsot, megnyerte azt.

Mi tanítók már két évtizeden át iparkodunk
zengetes magyar nyelvünk részére megnyerni de-
két vend nyelvünk. Itt a kulcs — a dal — ez
lesz az, melylyel vend népünk szívéhez férve, édes
hazánk nyelvet abba belé oldhatjuk. Ép azért ne
riadjunk vissza a fáradságtól, melyeket emez
új munkánk hoz, hisz ezzel édes kötelekset tel-
jesítünk a magyarság érdekében.

Beszélnem kellene a „hogan“-ról is; de ezt
a bírálo-bizottság a jövő körgyűlés tárgyai közé
vette fel, amikor egy gyakorlati előadásban fogja
bemutatni, sorsolás után, egyik vállalkozó kárta-
sunk az énektanítás módszerét. — E módszeri
előadás azért is érdekes lesz mert az illető ki-
sorsult ismeretlen tanuló előtt s a gyermekek
által ismeretlen ének betanítását fogja előlünk
bemutatni, tehát a tanulók részéről semmi előzet-
es készülődés fel sem tehető.

Végül nem hagyhatom említés nélkül templom-
mainkban szokások éneklés egyik kinöveséről
meg nem emlekezni. — Tán t. kártaáram előtt
sem ismeretlen, hogy néhol az énekek a vegtelen-
ség nyújtják, másutt pedig oly tempóban énekel-
nek egyházi éneket, hogy tánczenének is beille-
nek; egyik sem szolgálhat az ájtatosság emelésére,
sőt nagy mértékben csökkenti azt, — tehát keres-
kük ki az arany közép-utat, ez is legyen egyik
feladatunk.

Figyelemztessük egymást, ha ily hibát veszünk
észre s különböztessük meg mindenkor az egyházi
zenét s a világi, ez utóbbit templomainkba vinni
frivolitást.

Jelen rövid felszólalásomban csak praeludium a
többi mai határozatainkhoz, legyen indítványom
elfogadásáig hálaló level a mai fontos határozataink
elkészült s átértett elfogadásához.

Vezérelje szíveinket a Magyarok Istene, ki meg-
engedéj erünk édes hazánk ezerves fennállását!

Értekező indítvány elfogadtván, a be-
mutatott egyházi énekek szövege a tanuló
gyermekek részére, dallamaik pedig két hangra
alkalmazottnak a kártaásak számára tanítás
céljából könyomatni rendeltetnek.

b) A közelgő milleniumi kiállítás céljaira
való tekintetből Bellosits Bálint bajai kár-
társával együtt a vendekre vonatkozó néprajzi
adatok gyűjtése tárgyában a következő
közös felhívást intézi járásunk tanítóihoz:

„Tisztelt kártaásak!

Minden bizonyonnyal ismeretes mindnyájuk előtt

az az újabb keletű szellemi mozgalom mely a né-
pek szellemi és anyagi életének vizsgálatát tűzve
ki czélul, gyűjt, rendez, törvényeket von le a né-
peknek multban élt szokásaikból, életmódváltá-
saikból, hogy jelen nepeletének forrásához találjon,
sok ismeretlen hieroglif-jeget fejtse.

E mozgalom harcosai, a néprajz hivatott tu-
dósai elismerik, hogy ilyen irányú kutatásokhoz
lassan, elkevse éretet meg az idő; sok minden nyom
nélkül elveszett s a mi meg él a nép körében,
annak százdankat intensív erejű haladásában nagy
ellenlése támadt. A gyűjtés munkája sietés, el-
oldáshatlan annyival is inkább, mert az anyag hal-
mazza nagy, a gyűjtő munkások száma — kicsiny.
A kevés számú gyűjtő munkást munkájában az a
társadalmi osztály segítheti legkisekesebben, mely-
nek ilyen természetű munkához a legtöbb és leg-
szébb alkalm van — a tanítók osztálya; azért,
mert műveltségű képesíti rá s mert, mint említők
a legkövetlenebbül a forrásnál munkálkodhatik.
Hogy milyen sikerrel, arra példák a svédországi,
Finn néprajzi muzeumok, melyeket legnagyobb rész-
ben svéd és finn tanítók és tanulók hordottak egybe,
pelda reá az a jeles német etnológiai folyóirat
(Am Urquell) melyet német tanítók alapítottak.

Munkáján könnyít az, hogy minden jó tanító-
nak úgy ismernie kell vendike népet, azt a népet
s annak a népnek az életét, melynek erkölcsi,
szellemi s bizonyos tekintetben anyagi nevelése az
ő munkakörét képezi; nem kell a magyar tanító-
knak magyarozni — miért. Ismernie kell mint
a gazdának a talaj kémiáját a klimat és növényeit,
állatait. Így csak a figyelmező ötlött jelenség meg-
rögöztése, lejegyzése, megörökítése képezi azt a
munkát mit nem hivatásának parancsa folytán
vegez, hanem melylyel a tudomány, specialiter
a néprajzi tudományunk tesz szolgálatot.

A hivatlanok részéről egy ellenértés hallható
szüntelenül: a gyűjtő tanítónak le kell szállnia a
néphez s ott tekintélyt veszti. Ennek a monda-
sának még nagyon sok erősítője akad maing pedig
az a beszállás ha csak az igaz céd hámasa foly-
tán történik, nem tekintélyt rontol, hanem tekinté-
lyt növel — A múlt, melylyel az elérhető, nem
szedhető §§-okba; száz egyenlőség, észlel, erély-
lyel, tapintatossággal száz cédhoz vezető utat ta-
lá. Csak a gyöngyhálszék tartson a munkás,
ki nem a tengerfenék piszkáért merül alá, hanem
gyöngyért.

A munkában segítéget kéri a tudomány a
magyar tanítónak is, kinek Európa legprakticab-
berekességű anyaga áll rendelkezésére. A magyar
tanítók gyűjtő munkája nélkülözhetetlen most, midőn
a millenium oly közel eő idejére az ezer éves
Magyarország képét kell a világ elé rajzolni, a
mely képből a kiállítások produktumának alkotója,
készítője a nép nem hiányozhat. Ebben a képből
ott kell lennie a vend nép képének is karakteri-
stikusnak minden anyagi és szellemi alkotásával
együtt, azért ennek a népnek magyrajzolására. —
gyűjtésre, jegyzégetésre kerjük a vend vidék tisz-
tel tanítóit.

A vend, melynek kivételéhez munkatársul hív-
juk a Vendvidék t. tanító karát, az, hogy a kiál-
lítás alkalmára gyűjtések össze a vendek népraj-
zát illetőleg anyai, a mennyi az idő rövidségét
t. kintve összegyűjtődött.

A vend nép tárgyi vagyonának egyes össze-
gyűjtődött darabjai a kiállítás területen találának
helyet a többi nemzetiségű lakók hasonló tárgyai
mellett. Hogy éreztben mire kell figyelmet fordít-
tani, mi gyűjtendő, azt a „Muraszombat és vidéke“
1893. évi folyamának 5. száma Xantus összeállítá-
sában alapján „A néprajzi kiállítás ügyében“ cím-
mel közölte.

A szellemi termékek, szokások el cetera le-
írását a tárgyi vagyon rövid katasztrálával együtt
egy füzetben kellene adni. Az összegyűjtendő anyagi
mennyiségétől és értékétől függ megjelenése. Bő és
értékes anyag számára könnyen akad kiadó s cé-
lunkat — a vend nép bemutatását — elérjük.
Éppen azért mindenkitől, ki tervünk jogos és ki-

vihető voltát elismeri: alapos és körültekintő közreműködést kérünk.

Helyet foglalna benne a vend nép születési, lakodalmi, temetési szokásainak ismertetése (babonákkal együtt); az egyes napirtók napokhoz, ünnepekhez, évfordulókhöz fűződő szokások leírása — Dalok, felkészítők, táncszokások, mondókák, ráolvasások, epikai tárgyú versek, mesék mondák szaporitának az anyagot (mind vend szövegekkel együtt). A nép nagy hitvilágát felvilágosító adatok gyűjtése s közlése nagyon fontos, úgy szintén a babonák leírása bő összeírása. Háztervek rajza telekbeosztás és községek helyzetének képei, egyes házrészek megnevezései szintén feljegyezéshez kínálkoznak. Történeti adatok, gazdasági, születési, halálstatisztikák összeírása s összeállítás kívánatos. Leírni, részletezni fölösleges is mindazt, mire a gyűjtőnek figyelnie kell. Irjon le, össze mindent, mit a vend nép szemle termelt bármily cselebből, bármikről; írja le pusztán, minden cikornyia mellőzésével, hűen, a valóságnak megfelelően. Különösen a vend szövegek hű leírása, vend megnevezése pontos lejegyzése kívánatos, mikhez szövegszerű magyar fordítás mellékelendő. Rajok, fényképek készítésével működőnek közre azok, kik hozzá értenek.

Az így lejegyzett, lerajzolt anyagot legyen szives a gyűjtő Takács R. István urhoz beküldeni. Ha sikerül a terv, minden egyes közlemény a beküldő neve alatt fog a füzetben megjelenni.

Ha minden egyes közreműködőt a cselekedést mért igaz lelkesedéssel és buzgalom vezet munkájára, a Vendvidék tanítói kara elsőnek végzi el azt a munkát, mit a neprajzi tudomány a tanítóktól általában vár.

Nevezetteknek e felhívásról a közgyűlés oly megjegyzéssel teszi pártólólag tudomásul, hogy a gyűjtendő tárgyak gyűjtőik neve alatt Takács R. Istvánhoz Muraszombatba küldendők be.

V. A bíráló-bizottság terjeszti be jelentését, melyszerint tekintettel lévén arra, hogy a kör keblében egy magyarosító és közművelődési szakosztály létesítése vételet tervbe, ez megelőzőleg a „Mi járásunk értelmiségének kulturális feladata s miként feleljen meg annak?” című tételt tűzte ki pályázatára. A kitűzött határidőre azonban — mint sajnos megjegyzik — csak egy pályamunka érkezett be következő jellege alatt:

„Most lassu méreg, lassu halál emészt,
Néz a kevely tölg, melyet az északi
Sárvíz le nem dönt, benne termő
Férgek erős gyökereit megölik.” (Berzsenyi.)

A bizottság — mivel a munka csak általánosságban mozog s a kitűzött feladatot nem oldja meg részletesen, a 10 koronás második díjra találja érdemesnek Ajánlja azonban felolvasatását.

A pályamunka felolvasatván és tárgyalatván, a kör meggyőződött arról, hogy a bíráló-bizottság lelkismeretesen járt el meg-biztatásban — amennyiben az értekezésnek csakugyan megvan a fentérintett hiányai, sőt némely tulajtott törvénytelen követelménye is; tekintve azonban uttörő voltát és szerzőjének a vállalkozás iránti erkölcsi bátorságát, szorgalmát és ügybuzgalmát: a munka kibővítés és a további munkálkodás alapjául elfogadjatik s a lapokban közölténi rendeltetik; szerzője pedig a bizottság hozzájárulásával a 20 koronás első pályadíjjal megjutalmazandónak mondatik ki. — Minőlfogva a jellegű levélke felbontatván, abból Koczuván János csendilki másodtanító neve tűnt elő, kinek in az odaítélt pályadíj elnök által azonnal kézbesítettett.

VI. Elnök által 1/4 órai szünetű jelezte-tvén, ez alatt pénztáros a tagsági díjakat szedte be.

VII. „A magyarosító és közművelődési szakosztály megalakítása s tisztviselőinek megválasztása” tárgyszerűtati tételénél elnök felkérte Török Ernő muraszombati kir. közjegyző urat, mint a „Vasnépvezetési tankerületi tanítótestület” régi tisztelbéli tagját, hogy a tanító körművelődési szükségére, a tanítók támogatására az értelmiségi osztály részéről és magyarosító szakosztály megalakítása érdekében előadói és indítványozói szavát emelje fel. Ennélfogva

a) Nevezett tisztelbéli tag nagyszabású, finom tapintattal és beható körültekintéssel pompásan elmondott beszéde kíséretében, melyben a többi közt hivatkozik a hont-foglalt magyar

népzet lovagiaságára, utal az egyesülésben rejülő erőre, s a mutat a mai társadalom és különösen a hazafias értelmiség mulasztatlan kötelességeire — indítványozza, hogy mondjuk ki szívevel lélekkel egyhangulag: „A muraszombati járásnak tanítótsága körében és közreműködésével, a hazafias értelmiség támogatásával a magyarosítás előmozdítása céljából szakosztályt alakítunk, oda belépünk, azt teljes erőnkönél anyagilag és erkölcsileg támogatjuk.”

Erre elnök 1) az előadónak szép beszédeért a kör nevében köszönetet mondva, magától a beszédet a lapokban külön és egészben közlendőnek nyilvánítja. 2) Az indítványnak jelenlétük lelkes és általános helyesléssel történt fogadásá alapján a magyarosító és közművelődési szakosztályt megalakítottnak jelenti ki. 3) Felkéri az összes jelenlevőket, hogy a több példányban kitett aláírási íveken a szakosztály tagjait jelentsék (s 1 elnök, 1 alelnök, 1 titkár, 1 pénztáros és 6 tagból álló választmányát illetve tisztségét megválasztani szíveskedjenek, megjegyezvén, hogy minden visszavonás elkerülése céljából jónak látván, miszerint a választás tanítókból történjék — mely előterjesztés közhelyességgel találkozott.

b) Török Ernő jelenti, hogy dr. Károlyi Antal vármegyei alispán ur öngyászta is belép a szakosztályba. Örömmel vétetik tudomásul.

c) Takács R. István alelnök bemutatja nevezett alispán ur, továbbá Halász Ferenc kir. tanfelügyelő ur és Ratkovich Vendel szombathelyi egyhalmi székcsanakon ur öngyásztaik örvölöző táviratait, mégis Kovács Károly törvényszéki bíró, Győrffy Béla és Grünbaum Márk urak hasonló leveleit, melyekben a szakosztály megalakításához szerezését, munkájához és hazafias törekvéseihez pedig sikert és áldást kívánnak. Eljenzéssel fogadtatnak.

d) Elnök constatálja, hogy a jelenlevők között körözött aláírási íveken 64-en jelentkeztek a szakosztály tagjait, kikhez az ülés után még többen is sorakoztak és pedig:

Gróf Szápáry Géza Muraszombat. Gróf Bathányai Zaigmond Csendlik. Gróf Szápáry Pál Muraszombat. Dr. Ivanovich Ferenc Csendlik. Gáspár Ferenc Muraszombat. Kollár Lipót Perestő. Sinkovics Dénes Vaskorpat. Polák Pongrácz, Augustus Pongrácz, Sárny József Muraszombat. Borszáni Mihály Perestő. Kohn Miksa Vidorlak. Horváth József Bagonya. Koczuván János Csendlik. Jud János, Obál Mihály Vashidghegy. Pintér Géza Muraszombat. Dr. Károlyi Antal Szombathely. Takács R. István, Horvát György, dr. Tauber Sándor Muraszombat. Láng Ignác Barkócz Aláry Lipót F-Gárdány. Flisár János Bodóhegy. Vucskás Sándor Urdomb. Dorvarica Ferenc Gyánafa. Sankovics János Ottóháza. Kollár István Alsó-Szőlnök. Mankovics Emil, Koltay Pál Felső-Szőlnök. Flisár János Tótkeresztúr. Zvér Mátyas Szentbenek. Szerezy Lajos Muratöze. Bodnár András, Máluszy Egyed Muraszombat. Szarvas Ferenc Muraszombat. Grünbaum Márk Muraszombat. Győrffy Béla Felső-Eőz. Coorna Jenő Muraszombat. Hima Sándor Tótkeresztúr. Takács-Kammermayer Irma, Olajos Sándor Muraszombat. Bagary János Perestő. Szatry Ferenc Tiborfa. Koczuván István Muraszombat. Horváth Lajos Bathányán. Casplivics Ferenc Márkúsháza. Kolossa Gáspár Muraszombat. Csárics József Vízvidnya. Bakó János Súrúháza. Török Ernő, Török Erzsébet Olasz Róza Muraszombat. Steindl Hermin Urdomb. Olasz Terka Muraszombat. Tomkányi Bodóhegy. Eberl Róza, Metzker Mátyas Muraszombat. Vogler József Petáncz. Rituper Lajos Tótkeresztúr. Gergorecz Sándor Andorhegy. Pammer Rezső Batyánd. Kapli Kálmán Musznya. Galambos Lajos Zaidhegy. Seincz Lajos Bodóhegy. Sáveli János Batyánd. Arvai Henrik, Arvai Bernát Muraszombat. Gergorecz István Andorhegy. Zelkó Balázs Vízvidnya. Klener Teofil Bodóhegy. Kousz Alajos Felső-Lendva. Volgyi Ferenc Csendlik. Huynadi Nándor Kőháza. Kolossa Ferenc Mezővár. Dr. Geiger Vilmos, dr. Ozipott Zoltán, Fodor Benő, Sohár Géza Muraszombat. Kondor Ferenc Halmos. Pusztai József Martonbely. Dr. Galovics Zoltán Budapest. Muraszombati gazdasági főkegyelet, Sinkovics Kálmán, dr. Frangberger Vincze, Seblich Ignác, Mellai Béla, Krausz Miksa, Maradics Iván, Holsig Ferenc, Kóris (Kirbisch) Ferenc, Hoffmann Manó Muraszombat.

e) A szakosztály részletes programjának kidolgozása s a tagsági díjak meunységére üzre előterjesztés tételére a tisztségre és választmányra bizottat.

f) Megjettvén a választás, a szakosztály elnökévé: Takács R. István, alelnökévé: Kondor Ferenc, titkárává: Vucskás Sándor, pénztárosává: Bakó János, választmányi tagjaivá pedig: Volgyi Ferenc, Flisár János (bodóhegyi), Láng Ignác, Kolossa Ferenc, Sinkovics Dénes és Pusztai József egyhangulag megválasztattak.

g) Takács R. István szakosztályi elnök köszöni a benne s tisztársaiba helyezett bizalmat, mintegy rígtönözött programul a következő beszéde tartja:

„Már hosszú időn át készülődött körünk e szakosztály megalakításához. — Nem magy-

garral, hanem odaadó intenzív munkássággal akarjuk e szent ügyt szolgálni, magyarosítva, — a közművelődést s vallásosított terjesztési s viszont. Ez tanítói kötelességünk első sorban, de kötelességünk mint magyar honpolgárok is. Ennek szenteltük teljes erőnkét eddig is; de elértük azon határt, melyen túl már csak az intelligencia, de különösen a lelkesek támogatásával haladhatunk sikerrel a kitűzött cél felé.

Örömmel látjuk, hogy minden oldalról tört szívvel fogadták tisztá honfiszit sugallt felhívásunkat és ez lesz az, ami bennünket kitartásra serkent és lesz az, ami erőnkét meglétszeresíti. Hala és köszönet azért a magyarán érző vend népünk nevében.

De köszönettel s hálával van tele szívünk is, midőn a magyarosítással körülte jelek közművelődés szent ügyének eme felkarolását látjuk.

Gyenge örökökkel mindent megteszünk, ami célunk eléréséhez vezet. — De mégis a főfeladat a szakosztályt illeti, mert a t. szakosztály lesz hivatala kijelölni az utat, amelyen haladnunk kell, mi csak végrehajtói leszünk, mi csak élünk azon eszközökkel, melyeket a t. szakosztály kezünkre fog adni.

És az eszközök megválasztásánál legyünk körültekintők, higgadtak, ne keressük minden áron azt, ami nincs, ne lássunk veszélyt ott is, ahol az nem létezik, hisz vidékünk ideg-najku népe kappacskat az alkalom, hogy a magyar nyelvet elsajátítsa; tehát adjunk, teremtsünk alkalmat s ösztökéljük a népet, hogy az adott alkalmat kiaknázza.

Ne keressünk másutt, a szomszédban az, amit adunk, t-hát itthon is megtalálhat.

Huzzunk kordont a nyelvhatáron.

Tehát ez volna a t. szakosztály fődolga — eszköz, módot nyujtani a népek a magyar szó elsajátítására.

Egözde meg a t. szakosztály, hogy néhány ily módot felmentik, mielőtt beszédem zárom.

Ikola és templom, ez a kettő van hivatala népünk művelődését, jó erkölcsit vezetni, ezek népünk lelkesen irányítói.

Tehát jöjjön a mi kitűzött célunk elérésében templom s iskola egykúsan.

18 évvel ezelőtől e falak közt minden vendül ment, ma csak magyarul.

Kedjük átívni a magyar szót a templomba s 18 év múlva bámulatos eredményt fogunk látni.

Ezért tanítandók az egyházi énekek az iskolában magyarul, hogy időszakonként magyarul lehessen énekelteni a templomban is.

Ezért osztandók ki magyar énekeskönyvek és esetleg más könyvek is, melyeket a felekezettek lelkesen jelölhetnek ki.

Volna még sok egyéb eszköz is. Így

1. Gyermekek-menhelyek felállítását a zárt, különösen a muramenti községekben.

2. Az ismételő-iskoláztatás rendezését.

3. Kereskedők magyar könyvvezetését.

4. Iparosok az inestől kívánják meg, hogy magyarul tudjon.

5. A családok, dajkák magyarok legyenek.

6. Magyar családban csak magyarul beszéljenek.

7. Vend gyermeknevelés magyar községekbe adassanak.

Ezek csak egyes motívumok, ezeket egy vegyes bizottság volna hivatala a jövő körgyűlésig kidolgozni. —

Ismeteltem köszönetet mondva, ezzel fejezi be szavait:

„Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar!”

VIII. A jövő tavaszi körgyűlés helyül Bo-dóhegy, körülbelül tíz óráig pedig május hó II. fele tüzetik ki. Tetelelül a szokásos jelentések és folyó ügyek kivül megállapítottak: 1) A kör második tíz ves miközénekek története. 2) Egy, a bíráló-bizottság által kijelölendő ismeteltem belátására a vállalkozó Takács R. István, Vucskás Sándor, Kondor Ferenc és Bakó János kisorsolt egykötöl.

IX. Indítvány senki által nem tétvén, elnök meglétszörve a szépszámú közönség megjelenését — a gyűlést beártaunk jelenti ki. Azonban

X. Kondor Ferenc a jelenlevőket még egy kis maradásra kérve, egyrészt azokhoz, másrészt az elnököz a következő beszédeket intézi:

„Mélyen tisztelt helyes és urak!
Kedves kártársak!
Mai tanítónyusunk keretében a saját házi ügyeink mellett felvettünk egy olyan kérdést is, mely már jó ideje nemcsak minket tanítókat, hanem járásunk értelmiségét is egyaránt foglalkoztatja. E közbüny: a magyarosítás szent ügye.

kulturális életünkben fordulópontot jelző mozgalmat megindították.

Csak a legfőbb köszönet lehet szerény visszagya ama hálas érdeklődésnek melylyel mi tanítók kivétel nélkül adozunk a mi kedves vendégnek, ma már lelkes munkatársaink iránt, kik e hazánk ügy felkarolásával mi tanítógyűléseinket fejez, hazafias önnéppe avatták a legnagyobb mértékben megfizetve érezzük magunkat a megfizetést önmagunkat is. Meghajlunk ezért Önök előtt s áldást kérünk mindyájukra!

Milyen tisztelt hölgyek és urak! A mai napot mi tanítók ketszeresen is ünnepek szántuk. Ünnepek egyrészt, hogy a magyar hazafias érzésnek emelünk oltárt, ünnepek másrészt, hogy a kartársi szeretetnek gyujtsunk lángot sziveinkben. Hazát és szeretet elválaszthatlan fogalom egymástól. Hogy ma ily impozáns számban láthatjuk együtt járásunk értelmiségének elítjét a magyarosítás szolgálatában s épen a mi szerény körünkben, annak a melyen tisztelt hölgyek és urak hazafias magatartásán kívül egy másik oka van. Ezen okot kutavna, onként rájövünk ma forrásra, melyből fakadtok amaz erő, mely járásunk tanítóságát e mozgalm megindítására képesítette. — Ez erő forrása nem más, mint az összetartás, a hazafias közszellem, a hitvárs- és kartársi szeretet. Igen, az összetartás adta az erőt, a hazafias közszellem serkentett bennünket tettekre, a hitvárszeretettel merítettünk idealizmust, kitartást, — a kartársi szeretet volt pedig mindezek tápláló forrása. Ezek voltak a mi erőseink a multban, ezek lesznek kiapadhatlan erőforrásaink a jövőben.

A közérület, az egységes magyar nemzeti közszellem kifejlődése egyik legfontosabb feladata a népiszolónak. — E követelménynek mi tanítók csak úgy felelhetünk meg, ha azt mi magunk is átérzük s hangzatos frázisok helyett tényekkel igazoljuk, azaz ha magunk is összetartó egységes működést fejtünk ki egyleti életünk keretében. Tanítókörünk ily irányú működése tyított könyv mindenki előtt: de talán kevésbé ismeretes ama körhalmny, mely egyleti életünknek szilárdosító, összehangzó kölcsönzött, — járásunk tanítóságát jó- és balsorsban összetartásra bírta.

Aki ismeri az emberi gyarlóságokat, aki csak némileg is bele tud pillantani az emberi lélek titkaiba, az méltányolni tudja azt a szinte páratlan jelenséget, hogy a mi tanítókörünk a mostoha idők bedaltával jóformán magára hagyatva, teljesen izolálva, — a visszavonás a szetszakadás karibédisei között is megállta helyét akkor, mikor körülöttünk mindenfélét az egészséges tanítói közszellem megzálását, az egyleti élet pangását oly sajátatlal tapasztalhattuk.

Ez egyrészt a járási tanítók tisztultabb s önálló gondoskodásának, hazafias közérületük eleven létketésének érdeme, melyből folyólag teljes öntudattal bírtunk a vend népként köztünk rázó hazafias missziónak, mindig éreztük, hogy egy a mi célunk, hisz egy és ugyanazon Istenség öröki a magyar nemzetet. De valamint a korszakot áltoztó nagy eszmék, intézmények megvalósítása s rendszerint egyesek kitartásán s népszerűségén fordul meg, ugy a mi egyleti életünknek is van egy alakja, kinek személyes derekassága, jellemé, főleg pedig a személyéhez fűződő osztatlan rokonszenv és szeretet volt azonos eleven képes, mely köztünk az összetartást megőrizte. Ez a mi szeretett élénkünk, ki már 10 éve áll egyletünk élén, mely idő alatt nemcsak tartótarthalan hive volt tanítókörünknek, de közmegelegedésre töltötte be azt az állást is, mely hirt, dicsőségese nem, csak munkát s kartársainak szeretetét biztosította számára.

Természetesnek, sőt illőnek fogják tehát találni részünkről amek elhatározást, hogy élénkünk 10 éves működésének évfordulója alkalmából lerójjuk a kartársi szeretet és hála adóját, megfizetjük önmagunkat, mert: élvsz az a nemzet, mely nagyjait, jeleseit nem becsüli. — önmagunk ellensége az a tanítóság, mely érdemes tagjairól megfeledkezik.

Most pedig hozzák forduló kedves barátom s szeretett élénkünk! Hozzák mint emberhez, ki nek ellenségei nem, csak barátai vannak. — hozzák mint hők kartársok, különösen pedig mint érdemes élénkünknek. Járásunk értelmiségének e díszes serege előtt üdvözöllek a Te kartársaid nevében, kiknek szive e pillanatok egytt dobban az enyémel, kiknek hálas szeretete együtt olvad ma a Te szeretettel melevél! E szeretet és tisztelt nevében sziveimből üdvözöllek, mint mindnyájunk legjobb barátját, a legjobb kartársat s valóban érdemes élnököt, hogy lerójjuk érdemeid és nemes szived iránt tartozó elismerésünket s hogy biztosítsunk továbbra is irántad való törhetlen ragaszkodásunkról!

Egy család áll előttem, melynek tagjai a Te szerető kartársaid. E család tagjai örömmel és lelkesedéssel ragadták meg az alkalmat, hogy 10 éves élénkösödésed alkalmából megadják neked mindazt, mit kartárs nyujthat a kartársnak. Fogadj ezt tőlünk oly szivesen, amily jó szíved és örömmel adjuk ezt neked!

Íde jöttünk, ide tettük gyűlésünket célzato-
nan ama helyre, hol Te 30 évi tanítósodásodból

egy negyed századot töltöttél. E hely, a Te működésednek elő tanuja, méltó egyedül arra, hogy elvedd érdemeid elismerését a Te kartársaid részéről.

Nem a tudnóköl tehetését ünnepeljük bent, hisz a tanítói pályán nem erre, hanem kitartó szorgalomra, szeretetre, tisztá erkölcsökre, főleg pedig öntudatos hazafias érzésre van szükség. Ez éretnéket pedig megtaláljuk benned; megtaláljuk oly mértékben, hogy személyekkel kapcsolatban egy elvet, a kartársi összetartás elvét is kidomborítsuk és ünnepejük!

De rövid lesznek, hisz eltörpülnek ott a szavak, hők a szív, az érzések minden szónál ékebben beszélnek. Jól ismerem Te minket, mi is ismerünk Téged! Még csak arra kérlek mindnyájunk nevében, hogy egy továbbra is nekünk az, aki eddig voltál: a mi legjobb kartársunk, szeretett élnökünk, a kartársi összetartásunk eleven káposza! Legyen a Te sorsod a mi sorsunk, a Te örömeid vagy bánatod a mi közös osztályrésznünk!

Hogy pedig e szép napot emlékezetesebbé tegyük, hogy örömmel fokozzuk s önmagunkat még jobban megfizetjük, fogadj el tőlünk emlékül ama tárgyakat is, melyekkel meglepni akarunk; fogadj el mint látható szimbolumát a mi élveinknek s kartársi szeretetünknek!

Mégegyszer üdvözölve s áldást kérve továbbí működésedre, — kívánom, hogy az Isten Téged a haza javára, tisztelőid és szerető kartársaid örömeire még igen sokáig eltesse!

Mire a gyűlés az élnök általásával feloszlott. Keit mint font.

KOLOSSA FERENCZ, köri jegyző.

Hírek és különfélék.

Nagy vadászat. Gróf Szápáry Géza ő nagymelőága muraszombati és bathányfalvi vadászterületén f. hó 17- és 18-án nagy hajtóvadászatot tartott, amelyen 939 nyul, 2 fácán, 11 fegyeli, 1 guizer, 1 vadgalamb, 2 fűrés és 5 különféle, összesen 959 darab vad esett el. Vadászok voltak: Mr. Stonor, Gr. Sürögk Ferd., Gr. Bathány Zsigmond, Baró Pávek Rammung B. és fia Alred, Biró Craigher, Dr. Goszthony Mihály, Dr. G.lovits Zoltán, Saary József, Pollák Pongrács, Horváth György, dr. Czipott Zoltán, Utassy Balazs, Schwinhammer J., Mátzer Matyas, Pitz Henrik és mint hazurak Gróf Szápáry László és Gróf Szápáry Pal, akik vendégeiket minden nap magyaros vándorzereteltel fogadták.

A már több ízben említett jótékony "Keresztény növényesítő" I. alakuló közgyűlése legnap délelőtt 10 órakor a legnagyobb ünnepélyessé s rendkívüli érdeklődés mellett a gróf várkastélyban folyt le. A gyűlést megelőzőleg tisztelendő Dr. Tauber ur szent beszédet és énekes misét mondott, melyen Takács R. Istváné, Payer Lenke ürhölgyek, ugy Krausz Miksa, Takács R. István urakból ismét vegyes kar működött közre. Més után a nagy számban megjelent hölgyközönség a vár egyik termébe vonult, hol a közgyűlés Gr. Szápáry Gézáé s. Győry Maria gróf ő nagymelőóságának magas védnöksége és élnökléle alatt kezdett vette. Öngymelőóság lelkes beszédében a jelenváltakat üdvözölvén, a közgyűlést megnyitottuk jelenté ki. Erre a gyűlés programja tárgyalás alá vétetett. A választmány s a biztosság a következőleg alakult: Élnök lett öngymelőóság gróf Szápáry Gézáé, mint a kinek az egész egyesület létesülése köszönhető. Alélnök Agustich Pongráczné, pénztárnok Takács R. István, titkár Eberl Róza, gondnok úz. Verén Ferenczné. Választmányi tagok: Böles Bítván, Czipott Miklósné, Horváth Györgyné, Meixner Matyasné, Hunyadi Nándorné, Novák Mihályné (Sikáriné). Póttagok: Pinter Gézáé, úz. Pinter Miklósné. A számvizsgáló bizottság tagjai lettek: Pollák Pongráczné, Stebih Ignáczné és Tóth Miklósné. Egyttal nyomban a megalakulás után gróf Szápáry Gézáé önműltása 100 forint adót az egytt céljaira, hogy az egytt működését megkezdhesse. A tagsági kötelezettség f. é. nov. hó 1-én veszi kezdetét. — Isten áldása kísérje az egyesület buzgó törekvéseit s nemes intencióit!

Kérelem. Tisztelettel felkérjük az új évmegvél alkalmából mindazokat, kik lapunk irányában bármi czímen hátralekban vannak, hogy hátralekkaikat beküldjék sziveskedjenek.

Vasvármegye közigazg. bizottságának e hó 11-én tartott gyűlésén bejelenté alapján, hogy ámbár a vármegye területén gyanus esetek nem fordultak elő; fenntartotta maig azon rendelkezését, hogy a járási és körrosokor hetenként megvizsgálják a községeket s a közigazgatás állapotáról kimutatásokat terjeszsenek be. — A muraszombati járás területén trachomában 300-nál több egyén betegedett meg, s bár hosszabb idő előtt felterjesztést intézett a helygymintiszterhez járány-orvosok kirendelése s egy járánykórház felállításra tárgyában, maig sem jött utasítás.

Telefon. A helygymintiszter megengedte, hogy Vasvármegye járási székhelyei a központtal telefon által köthessenek össze. Ez ismét oly vívmánya vármegyeinknek, melylyel az egész ország vármegyéit megelőzte s mely a gyors közigazgatásnak hatalmas emeltyője leend.

A muraszombati dalárda ismét elkezdte gyakorló óráit s ujonnan belépi számléköző dalárokat szivesen fogad be. — A belépi számléköző a dalárda hivatalos helyiségében jelenkezhetnek.

Kitüntetések. Mint örömmel értesülünk, vármegyeink közseretettü alispánját, dr. Karolyi Antalt, ő Felsége a király a királyi tanácsosi czimzmel kitüntette ki. Amidőn e kitüntetés alkalmából a járás nevében is szivünk egész melevélü üdvözöljük, obajtjuk, hogy az Isten sokáig éltesse! — Dr. Bárdossy Jenő, vármegyeink főjegyzője, a Ferencz-József-rend lovag-keresztjével lett kitüntetve. Ezenkívül Tópka Ferencz községi polgármester és Porpácz János rendőrkapitány a koronás arany érdemkeresztjével tüntették ki.

Akinek minden szabad, az Barbarics József muraszombati vagyonos polgár. **Lófutatócska** ezim alatt többször volt alkalmuk vele foglalkozni, de biz ő csak féttet hány a panaszokra s ugylátszik hasonlóképen tesz az is, a ki hivatala volna az ily visszaéléseket számon kérni. Futatt a legnagyobb vágatásban fék nélkül, egészen szabadon eresztve a lovakat Barbarics most ép úgy, mint előbb, legnagyobb rémulétre e közönségnek; s mindazt tűrniük kell, mert hisz Barbarics — kérdőre nem vonható. Mi pedig kijelentjük, hogy ha a hatóság szemet huny, mi a közbiztonság ezime alatt őt tessük felőssé s vagyunk bátrak és reméljük, hogy valahára meg lesz Barbaricsnak érhető bírság alakjában mondva, miként neki sem szabad több mint más halandónak.

Figyelünk.

A muraszombati-járási általános tanítókör kevéleiben megindított "Magyarosító és közmevelődési szakosztály" megalakulása mindenféle nagy rokonszenvvel fogadtatik s ezt mutatja ama körülmény, hogy a tagok száma megleküzelti a 100-at. A tagok részéről a követk. adományok folytak be: Az Liven Gf Szápáry Géza 100 ft. Dr. Ivanóczy Csendlak 5 ft. Gáspár Ferencz Muraszombati 5 ft. Kollárs Lipót Perestő 1 ft. Szuukovich Dénes Vaskorpád 1 ft. Pollák Pongrácz Muraszombati 5 ft. Agustich Pongrácz Muraszombati 1 ft. Saary József Muraszombati 5 ft. Bazsányi Mihály 2 ft. Horváth J. Bagonya 2 ft. 20 kr. Koczván János Csendlak 2 ft. Jud János Hidegkut 1 ft. Obál Mihály Hidegkut 1 ft. Dr. G.lovits Zoltán Budapest 3 ft. Gr. Szápáry Pál Muraszombati 5 ft. Saruga Frigyes Felső-Lendva 2 ft. A. 2. iven Gf Bathány Zs. Csendlak 250 ft. Pinter Géza Muraszombati 10 ft. Takács R. István Muraszombati 5 ft. Horváth György Muraszombati 10 ft. Dr. Tauber Sándor 3 ft. Háy Lipót Felső-Csalogány 1 ft. Fiszár János Bodóhegy 1 ft. Vucács Sándor Urdomb 1 ft. Dervarics Ferencz Gyanafa 1 ft. Slankovics János Otóháza 1 ft. Kollárs István Alsó-Szőlnök 1 ft. Márkus Elemér Felső-Szőlnök 1 ft. Koltay Pál Felső-Szőlnök 1 ft. Fliaszár János Tótkeresztur 1 ft. Zvér Matyas Benedek 1 ft. Szeredy Lajos Murafüzés 1 ft. Bodnár András Muraszombati 1 ft. Mályus Egged Muraszombati 1 ft.

(Folytatás következik.)

Vásár. Az idei Tervezásurunk a lehető legelőnébb volt s igen nagy volt a kinalat, mint a kereslet. Egész nap nyüzsgött a vásárolni akaró néptömeg. Most szerzte be az egyszerű földműves ember téli gunyáját, lábvalóját, a gazdasszony pedig hordta a nagy göbös fazekakat, melyen jó meleg levek készül majd abban a télen! — Ugy az élelmiszerek, valamint az iparcikknek nagy választékban voltak a piacon s az uriaszsonyok után járó cseledek alig bírták a sok vargánya, szita, vöröshagyma, sajttár, mazsola, babas kendő, czifra bábüteményt. No de tudták, hogy ez utóbbi ugyis nekik jár s ez könnyített terhükön. Minden jól ment volna, csak a melléküzemzők a kocsiok annyira el ne állták volna az utat, hogy a közlekedést egészen megakadályozták. — A marhavásárra hajtattott 641 darab, melyekből eladottot 237 darab.

A muraszombati gazd. főkegyelet vaslaki amerikai szőlőtelepéről a következők fajtásai amerikai sima szőlővesszők kerülnek ősi szállításra eladásra és pedig csakis egyleti tagok részére oly költözéséggel mellet, hogy a beültetésre szánt területet meg ez év végeig rigolizotálni tartoznak. Eladásra kerül körülbelül 8000 darab Riparia portalis és körülb. 2000 dr Vitis solonis ezenkint 8 ftrjával. Előjegyzések e lap kiadóhivatalához legkésőbb folyó év november hó 15-éig kértetnek intézhetni, mert a vesszők csakis a késztelhez képest arányosítva fogadják a t. cz. megrendelőeknek kitalintatni. Az üzletvezetés: Takács R. István, gazd. e. titkár.

Megbókrosodott 16. Alig mulik nap, midőn egy-egy ló vadultan nem száglud az utcának, rémleltete ejtve a várost. Hogy mily borzasztó szerencsétlenség történetének ilyenkor, ha esetleg akkor jönnek ki az iskolások, könnyen elképzelhető. Vasárnap 2 eső is volt, az egyik ló csak magában futott, míg a másik a kocsiin ülőket csaknem holtra zuzta. Rohn Mihály helybeli jómodú gazda f. hó 17-én kocsiján nevével haza igyekezett. A Kötő-utczában lova valamitől (mint hírlík egy csilingelő biczykhtól) megijedt s örülten szágludott

